

หลักเกณฑ์และวิธีการข้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
(สั่งพระอรมนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศษ ๐๒๐๖.๓/ว.๔ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๕)

โดยที่มีมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดว่าการข้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ดังนี้ ก.ค.ศ. จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการข้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ดังนี้

หลักเกณฑ์

๑. หลักเกณฑ์และวิธีการข้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานี้ให้ใช้กับ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา ๓๙ ก. (๑) (๒) มาตรา ๓๘ ช. (๑) (๒) (๓) (๔) และมาตรา ๓๘ ค. (๑) (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑

๒. การข้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มี ๓ กรณี ดังนี้

๒.๑ การข้ายกรณีปกติ ได้แก่

๒.๑.๑ การข้ายเพื่ออยู่ร่วมกับภรรยา

๒.๑.๒ การข้ายเพื่อคุณภรรยา

๒.๑.๓ การข้ายกลับภูมิลำเนา

๒.๒ การข้ายกรณีพิเศษ ได้แก่

๒.๒.๑ การข้ายติดตามภรรยา

๒.๒.๒ การข้ายเนื่องจากเข้าปีวาระแรก

๒.๒.๓ การข้ายเนื่องจากภรรยาต้องเดินทาง

๒.๒.๔ การข้ายเพื่อคุณภรรยา หรือภรรยา ซึ่งเข้าปีวาระแรก

๒.๓ การข้ายเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ได้แก่

๒.๓.๑ การข้ายเพื่อแก้ปัญหาการบริหารจัดการ ในหน่วยงานการศึกษา

๒.๓.๒ การข้ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๓. การข้าม หมายถึง การแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ดำรงตำแหน่งว่าง การข้ามสับเปลี่ยน และการข้ามตัวโอนตำแหน่งและอัตราเงินเดือน ไปดำรงตำแหน่งเดิม ในหน่วยงานการศึกษาหรือส่วนราชการอื่น

๓.๑ การข้ามไปดำรงตำแหน่งว่าง หมายถึง การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งว่าง ซึ่งมีอัตราเงินเดือน และให้รวมถึงการข้ามสับเปลี่ยนตัวบุคคลกับอัตราว่างด้วย

๓.๒ การข้ามสับเปลี่ยน หมายถึง การข้ามสับเปลี่ยนระหว่างบุคคลกับบุคคล

๓.๓ การข้ามตัวโอนตำแหน่งและอัตราเงินเดือน หมายถึง การตัวโอนตำแหน่งและอัตราเงินเดือนตามคุณบุคคลจากหน่วยงานการศึกษามาเดิม ไปดำรงหน่วยงานการศึกษาอื่น

๔. อ.ก.ค.ส.เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง อ.ก.ค.ส.ส่วนราชการที่ ก.ก.ส.ตั้งค่าย

๕. ภูมสมบัติของผู้ข้าราชการ

๕.๑ การข้ามกรณีปกติ

๕.๑.๑ ไม่อよดระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม

๕.๑.๒ ดำรงตำแหน่งในหน่วยงานการศึกษานำไปจุบัน ไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน นับถึงวันที่เข้าดำรง

๕.๑.๓ ไม่อよดระหว่างลาศึกษาต่อเต็มเวลา

๕.๑.๔ กรณีการข้ามสับเปลี่ยนต้องเป็นผู้ที่มีอาชญากรรมเหลือไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน นับถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ของปีที่ครบเกณฑ์อาชญากรรม

๕.๒ การข้ามกรณีพิเศษ

๕.๒.๑ การข้ามคิดตามคู่สมรส

(๑) ไม่อよดระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม

(๒) คู่สมรสต้องเป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำส่วนราชการ พนักงานของรัฐที่เรียกซื้ออย่างอื่น หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งจะทำให้บินสมรสก่อนวันที่คู่สมรสได้รับแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งใหม่ และต้องอาศัยอยู่ด้วยกัน

/ ๕.๒.๒ การข้ามเนื่องจาก...

๕.๒.๒ การข้ายกเนื่องจากเจ็บป่วยร้ายแรง

เป็นผู้เจ็บป่วยหรือเป็นโรคร้ายแรง ต้องรักษาต่อเนื่อง เป็นเวลานานและแพทย์แผนปัจจุบันไม่สามารถรักษาได้ ซึ่งมีหลักฐานทางการแพทย์ แผนปัจจุบันรับรอง

๕.๒.๓ การข้ายกเนื่องจากถูกคุกคามต่อชีวิต

เป็นผู้ประสบปัญหาถูกคุกคาม ป้องร้าย โดยมีหลักฐาน ทางราชการเป็นขัน และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นให้คำรับรอง

๕.๒.๔ การข้ายกเพื่อคุ้มครองมาตรา หรือคุ้มครองบุตรคนเดียวหรือบุตรตัวที่สองเจ็บป่วยร้ายแรง

(๑) ผู้ขอข้ายกเป็นบุตรคนเดียวหรือบุตรตัวที่สองเสื่อมอยู่ก่อนเดียวของ บิดา มาตรา หรือเป็นคู่สมรสตามกฎหมายของผู้เจ็บป่วยร้ายแรง หรือเป็นโรคร้ายแรง

(๒) บิดา มาตรา หรือคุ้มครองสูงสุดเจ็บป่วยร้ายแรง หรือเป็น โรคร้ายแรงต้องรักษาต่อเนื่องเป็นเวลานาน ซึ่งมีหลักฐานทางการแพทย์แผนปัจจุบันรับรอง

๕.๓ การข้ายกเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

กรณีที่มีความจำเป็นต้องกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่ทางราชการประสงค์จะให้เข้า ให้ อ.ก.ศ.ส.บ.ดพ.ที่ทำการศึกษาพิจารณาได้ตามความเหมาะสม

๖. หลักเกณฑ์การพิจารณา

๖.๑ การข้ายกกรณีปกติ ให้พิจารณาจากองค์ประกอบ ดังด่อไปนี้

๖.๑.๑ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ คุณวุฒิหรือวิชานอกความที่ หน่วยงานการศึกษาต้องการ เช่น การข้ายกสำหรับการครุและบุคลากรทางการศึกษา ไปแต่งตั้งใน หน่วยงานการศึกษาที่เปิดสอนในระดับชั้งชั้นที่ ๓ – ๔ การข้ายกสำหรับการครุและบุคลากร ทางการศึกษาไปแต่งตั้งในหน่วยงานการศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการ หรือหน่วยงาน การศึกษาที่จัดการศึกษาสังเคราะห์ เป็นต้น

๖.๑.๒ ผลการปฏิบัติงาน

๖.๑.๓ การรักษาวินัยและจรรยาบรรณ

๖.๑.๔ ความอาชญากรรมทางหลักทรัพย์

๖.๑.๕ ระยะเวลาที่คำริงค์แห่งหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานการศึกษา
ปัจจุบัน

๖.๑.๖ สภาพความยากลำบากในการปฏิบัติงานในหน่วยงานการศึกษาปัจจุบัน

๖.๑.๗ เหตุผลการขอย้าย

สำหรับข้อ ๖.๑.๑ – ๖.๑.๗ ให้ อ.ก.ค.ส. เขตพื้นที่การศึกษากำหนดรายละเอียด
ได้ตามความเหมาะสม

๖.๑.๘ สำหรับการข้าย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ให้พิจารณาจากองค์ประกอบ
ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาในแต่ละระดับชั่วขั้น
โดยให้พิจารณาข้าย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ไปแต่งตั้งในสถานศึกษาระดับชั่วขั้นเดิมกัน หรือ
ระดับชั่วขั้นใดก็เดิมกัน เช่น การข้าย้ายผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหาร
ระดับชั่วขั้น ๑-๒ ด้วยกัน หรือ ระดับชั่วขั้น ๑-๓ ด้วยกัน หรือ ระดับชั่วขั้น ๑-๔ ด้วยกัน
หรือ การข้าย้ายผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารระดับชั่วขั้น ๑-๒ ไปแต่งตั้งใน
สถานศึกษาระดับชั่วขั้น ๑-๓ หรือ การข้าย้ายผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์
การบริหารระดับชั่วขั้น ๑-๓ ไปแต่งตั้งในสถานศึกษาระดับชั่วขั้น ๑-๔ เป็นต้น

(๒) สถานศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะ ให้พิจารณาข้าย้ายผู้บริหาร
สถานศึกษา ไปแต่งตั้งในสถานศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะด้วยกัน เช่น การข้าย้ายผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริด้วยกัน หรือ โรงเรียนที่จัดการศึกษานั้นทางวิทยาศาสตร์
หรือคณิตศาสตร์ด้วยกัน หรือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสด้วยกัน หรือ
โรงเรียนที่จัดการศึกษาสังเคราะห์ด้วยกัน หรือโรงเรียนที่จัดการศึกษาเพื่อคนพิการด้วยกัน เป็นต้น

(๓) ขนาดของสถานศึกษา ให้พิจารณาข้าย้ายผู้บริหารสถานศึกษาไป
แต่งตั้งในสถานศึกษางานดูแลเด็กด้วยกันหรือใกล้เดิมกัน เช่น การข้าย้ายผู้บริหารสถานศึกษาไป
แต่งตั้งในสถานศึกษางานดูแลเด็กด้วยกัน หรือขนาดกลางด้วยกัน หรือ ขนาดใหญ่ด้วยกัน หรือ
ขนาดใหญ่พิเศษด้วยกัน หรือ การข้าย้ายผู้บริหารสถานศึกษางานดูแล ไปแต่งตั้งในสถานศึกษา
ขนาดกลาง หรือ การข้าย้ายผู้บริหารสถานศึกษางานดูแลกลาง ไปแต่งตั้งในสถานศึกษางานดูแลใหญ่ เป็นต้น

/หากมีเหตุผล...

หากมีเหตุผลและความจำเป็นต้องแต่งตั้งบุคคลซึ่งไม่เป็นไปตามข้อ (๑) - (๓) ให้ อ.ก.ก.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา ประเมินศักยภาพของบุคคล ผลการปฏิบัติงาน ด้านบริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นที่ประจวบแก่สถานศึกษาและชุมชน และแนวทางการพัฒนา สถานศึกษาที่จะขอรับแต่งตั้งเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาข้าราชการ

๖.๒ การย้ายกรณีพิเศษ

ให้ อ.ก.ก.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา กำหนดแนวทางการพิจารณา โดยให้ คำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็น และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับทางราชการ

๖.๓ การย้ายกรณีเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

๖.๓.๑ การย้ายเพื่อกำปั้นหาภาระบริหารจัดการในหน่วยงานการศึกษา
กรณีที่เกิดปัญหาในหน่วยงานการศึกษา ที่ส่งผลกระทบ ต่อการบริหารจัดการ และมีความจำเป็นต้องย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็น การแก้ปัญหานี้ การพิจารณาข้าราชการที่คำนึงถึงความเหมาะสมประโภนของทางราชการ และความเป็นธรรม แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วย

๖.๓.๒ การย้ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กรณีที่หน่วยงานการศึกษามีความจำเป็นต้องมีการพัฒนา คุณภาพการศึกษาเป็นพิเศษตามนโยบายของทางราชการ ให้พิจารณาข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา ผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เหมาะสมเป็นพิเศษตรงตาม ความต้องการ

สำหรับการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับเพื่อประโยชน์ ของทางราชการ ให้นำองค์ประกอบการพิจารณาข้อ ๖.๓.๑ และข้อ ๖.๓.๒ มาใช้พิจารณาด้วย

๗. หน่วยงานการศึกษาที่จะรับย้าย ต้องมีอัตรากำลังไม่เกินเกณฑ์อัตรากำลังหรือ ครอบอัตรากำลังที่ ก.ก.ศ.กำหนด ทั้งนี้ การคิดคำนวณอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาในหน่วยงานการศึกษา ให้นำเกณฑ์การคิดคำนวณอัตรากำลังที่ ก.ก. กำหนด ไว้คิดมาใช้โดยอนุโลมยกเว้น ก.ก.ศ.จะกำหนดเป็นอย่างอื่น

๘. กรณีมีคำแนะนำว่าง ให้คำนึงถึงสัดส่วนของตำแหน่งที่จะรับย้าย ก้าวที่จะบรรจุและ แต่งตั้งจากผู้ทรงเจริญเบ่งชัน ได้ หรือสู่ได้รับก้าวเลือก ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ให้คำแนะนำว่าง ผู้อำนวยการรับย้ายก่อนการบรรจุและแต่งตั้งจากบัญชีผู้สอบเบ่งชันได้ หรือบัญชีผู้ได้รับก้าวเลือก

๕. ให้หน้าคำร้องของผู้ขอเข้าข่ายในเขตพื้นที่การศึกษาหรือส่วนราชการ และค่างเขตพื้นที่การศึกษาหรือส่วนราชการ พิจารณาในรายเดียวกัน

วิธีการ

๑. การเข้าข่ายกรณีปกติ และการเข้าข่ายกรณีพิเศษ

๑.๑ ให้ผู้ประสงค์ขอเข้ายื่นคำร้องขอเข้าข่าย ตามแบบและระยะเวลาที่ ก.ค.ศ. กำหนด ดังนี้

๑.๑.๑ การเข้าข่ายกรณีปกติ ให้ยื่นคำร้องขอเข้าข่ายได้ปีละ ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ในระหว่างวันที่ ๑ - ๑๕ กุมภาพันธ์ และ ครั้งที่ ๒ ในระหว่างวันที่ ๑ - ๑๕ สิงหาคม ทั้งนี้ คำร้องขอเข้าข่ายที่ยื่นระหว่างวันที่ ๑ - ๑๕ กุมภาพันธ์ ให้ใช้พิจารณาเข้าข่ายได้ถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ของปีเดียวกัน และ คำร้องขอเข้าข่ายที่ยื่นระหว่างวันที่ ๑ - ๑๕ สิงหาคม ให้ใช้พิจารณาเข้าข่ายได้ถึงวันที่ ๓๑ มกราคม ของปีถัดไป หากพ้นกำหนดเวลาคำร้องได้ไม่ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้ถือว่า คำร้องขอเข้ายื่นนี้เป็นอันยกเลิก หากเข้าราชการครุและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดประสงค์เข้าข่าย ให้ยื่นคำร้องขอเข้าข่ายใหม่

๑.๑.๒ การเข้าข่ายกรณีพิเศษ ให้ยื่นคำร้องขอเข้าข่ายได้ เมื่อมีคุณสมบัติที่จะเข้าข่าย กรณีพิเศษ สำหรับการเข้ามีคุณสมรรถ ต้องขอภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่คุณสมรรถได้รับคำสั่ง แต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งใหม่

๑.๑.๓ การเข้าข่ายไปส่วนราชการอื่น ให้ยื่นคำร้องขอเข้าข่ายได้ตลอดปี

๑.๒ ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นดันเดนอ่อนกว้างเห็น และส่งคำร้องขอเข้าข่ายไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินการ

๑.๓ การเข้าข่ายเข้าราชการครุและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมิใช่ตำแหน่งผู้บริหาร ของหน่วยงานการศึกษาไปค่างเขตพื้นที่การศึกษาหรือส่วนราชการ ให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหรือส่วนราชการของผู้ประสงค์ขอเข้ายื่นคำร้องขอเข้าข่ายไปยังสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหรือส่วนราชการที่รับเข้ามาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

๑.๔ การเข้าผู้บริหารของหน่วยงานการศึกษาไปค่างเขตพื้นที่การศึกษาหรือส่วนราชการ ให้ อ.ก.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาของผู้ประสงค์ขอเข้าข่ายให้ความเห็นชอบและประสานงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการ

/ ๑.๕ ให้สำนัก...

๑.๕ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือส่วนราชการแต่ละแห่ง
คัดเลือกคณะกรรมการเพื่อกำหนดกรองก่อนนำเสนอ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา

๑.๖ การข้าย້າราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ได้ไปดำรงตำแหน่ง^๒
ในหน่วยงานการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาหรือส่วนราชการ ให้อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษานั้น
พิจารณาอนุมัติ

การข้าย້າราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ได้ไปดำรงตำแหน่ง^๒
ค่าตอบแทนที่การศึกษาหรือส่วนราชการให้อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาที่รับข้าย້າพิจารณาอนุมัติ

การข้าย້າราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีวิทยฐานะเช่นวิชาชีวะพิเศษ
ให้อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาที่รับข้าย້າเสนอ ก.ค.ศ.พิจารณาอนุมัติ

ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๔๓ ของหน่วยงานการศึกษาหรือส่วนราชการ
ที่รับข้าย້າสั่งบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการผู้นั้นต่อไป และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

๑.๗ เมื่อออกคำสั่งแล้ว ให้ส่งสำเนาคำสั่ง จำนวน ๑ ชุด ให้สำนักงาน ก.ค.ศ.
ภายใน ๑ วัน นับแต่วันออกคำสั่ง

๒. การบัญญัติเพื่อประโยชน์ของทางราชการให้คำแนะนำในการดำเนินการวิธีการบัญญัติ
และการบัญญัติพิเศษ ตั้งแต่ข้อ ๑.๕ – ๑.๗

กรณีที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการนี้ ให้เสนอ ก.ค.ศ.พิจารณา